

Изази Суботом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ за годи-
ну 6, за по године 3, за
четврт године 1 и 50
новчића.
За АУСТРО-УГАРСКУ
за годину 6, за по год.
3, за четврт године 1
и 50 новчића.
За СРБИЈУ за годину
7 за друге земље 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаће се у
плаћеним писмима ме-
средњоадминистратив-
ног Црногорца на Цетиње, а
може се и картом упут-
њем на пошту у Котор.
Дописе пишу се уредни-
штво. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новчића. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ, 9. Фебруара.

Набо на балканском полуостр-
вом почиње се мало по мало разга-
ђати.

Питања, која су пријетили да се
изметну у клицу новијех заплета иза
којијех би могли доћи нови крвави до-
гађаји, ријешена су мирнијем начином.

Турци су учинили, што су дужни
били учинити, па су Црногорцима
предали Спуж, Подгорицу и Жабљак,
а ваљда не ће бити непогодни ни кад
дође вријеме да се предаје Плаво и
Гусиње.

Исто тако на миру је потписан
и уговор руско-турски, који се доста
дugo провучао у времену, те су мно-
ги били у страху да се не ће никако
ни склопити, но да ће испред Цариграда
ни ново да се ужди буктиња рата.

Најзад и питање о Араб-табији,
које је могло да доведе до крвавог
сукоба дојучерашњег пријатеља и
пријатеља, приталожило се — по најпо-
вијим вијестима — мирно и ријешило
се узајамнијем споразумијевањем.

Све су то знаци, који нам све-
доче, да је исток јевропски жељан
мира, да народи на балканском полу-
острву чезну за временом, када ће мо-
ћи објесити пушку о киш и предати
се послу око дијелења рана, које је
свјема, неком више неком мање, за-
лао огромни рат пошљедњи.

Сви, истинна, увиђају да посао око
препорођаја јевропског истока није
свршен, да је дјело створено берлин-
ским конгресом половино, недочето, у
свијем облицима својим несавршено,
те захтијева нове муке и нове борбе,
да се коначно доврши и крају привеле.
Сви увиђају, да нема и не може бити
сталног мира на том крају Јевропе,
докле год се исток не остави његова-
јем народима, докле год се дјело о-
слобођења народа источних не спрове-
де до крајних својих консеквен-
ција.

Па ипак, не да се порећин, да је
жудња за миром и мирнијем временом
општа.

Противно овоме расположења
не би се дало ни замислити. При свој
коликој воли на жртве има нека при-
родна граница свачијем самопрегорије-
вању, код које мора да се устави и
најжешћи прегалац. Иза борбе мучне
и крваве нарав сама иште одмор за
оне, који нијесу подлегли у борби, па
и за оне који су као побједници са
славом изишли из борбе.

И наша драга отаџбана, Црна
Гора, налази се у реду пошљедњих.
И ако имамо разлог, да с поносом
гледамо на минуло доба, које се сија
витешкијем дјелима црногорскијем, и-
пак слава та не засјећује очију наши-
јех, те да не видимо, да се то све
морало испунити скупом цијеном толи-
ке драгоцјене крви наших синова, и
пошљедњом лепотом, коју је дао ови
голи крш, из којег су само жуљеви
црногорски кадри избити род и плод.

Вријеме је, да се ова земља од-
мори и прибере за нове подвиге. Ако
ико, она је највише подијела за ври-
јеме цијелога источнога рата, и по то-
ме она има највише права на мир.

Нагледи су у свему, да ће Црна
Гора — ма и за кратко вријеме —
уживати благодети мира. За то вријеме

Црна Гора ваља да покаже, да уније
бити дјелима мира онако исто велика,
као што се показала дјелима рата. Који
су се од вијекова посвједочили као
јунаци и људи на бојном пољу, ваља
да се покажу на равнот висини и у
радионици мира.

А у тој радионици ваља да се
ради у Црној Гори много, врло много —
скоро све!

Мучећи се животом у овим
кршима, а све једнако стојећи на
стражи и чинећи службу освештања
косовских и мисленика будућности
српске, Црногорци све до јако нијесу
могли ни помислити да се предају
дјелима мирнијем, из којијех ниче
култура и просвјета народима. С тога
се није чудити примитивнијем облици-
ма, у којима се налазе све траге др-
жавнога и народног живота у Црној
Гори.

Сада, кад су се мало размакли
бокови Црној Гори, кад су се освојењем
Питања и пречедањем Спужа, Под-
горице и Жабљака избили клинови који су
забодени били у тијело црногорско —
сада се већ може имати јачи мах,
да се приступи к свестраном унутраш-
њем уређењу државне зграде црно-
горске.

При том послу Црна Гора није
хоће није може заборавити свога за-
дјелца. В.ћ смо једном имали прилику
да кажемо, како берлински конгрес није
хтио да ријешу српско питање начином,
који би Црну Гору ослободио сваке
спољашње аспирације и упутио је
искључиво на унутрашње своје послове.

Кад он те није хтио учинити.
Црна Гора неће му се уклатити спута
и с тога ће при својем унутрашњем
уређењу, којем ће скоријем приступити,
поглавито на уму имати да своју сада
увећану државну снагу развије у духу
и правцу, који ће је још већма него
до сад оспособити да настави и довр-
ши дјело, које је берлински конгрес
оставио половино.

Убојна снага Црне Горе, дух
храбрости и јунаштва узнесен вазда
будном свијешћу а загријан жаркијем
родољубљем српским — јемчи за
успјех!

А Бог ће бити у помоћи!

СПОР РУСКО-РУМУЊСКИ.

Размирица између Русије и Румуњске
постаје све заманија, па и ако није из-
глед да ће се претворити у отворено не-
пријатељство, ипак заслужује да јој се
пажња обрати, у толико више, што се у
њој појављују неки моменти, који могу
да послуже као опомена и лекција за
будућност.

Прије свега да видимо у чему је
ствар.

Као што је познато, берлински кон-
грес донио је у свом уговору мира ово
одређење за границу између кнежевине
Бугарске и румуњске Добруце: „Чл. 2.
Граница (кнежевине Бугарске) иде, сје-
верно, десном обалом ријеке Дунава од
старе границе Србије па до једне тачке
источно од Силистрије, коју ће означити
комисија јевропска, а одатле управља се
к Црном мору и допире до Мангалије,
која припада земљишту румуњском.“

У овом одређењу све је јасно озна-
чено, осим оне „једне тачке источно од
Силистрије“, коју има тек комисија јев-
ропска да означа. Сходно одређењу бер-
линскога конгреса комисија јевропска са-
ставила се, па као што је обичан појав у

свијех јевропских комисија да се ни у
чем не могу сагласити, јер једни деру на
једну страну, а други страну, сваки према
интересу оне државе коју заступа, — тако
и у овом случају сви комисиари — осим
руског — сложише се у том, да се она
„једна тачка“ источно од Силистрије по-
стави између Силистрије и Араб-табије.

Ми овдје не ћемо да се упуштамо у
испитивање разлога и побуда, са којих су
сви комисиари били против руског. Уоста-
лом то није тешко погодити. Но да поје-
мо даље.

Комисар руски захтијевао је, да се
испред вароши Силистрије остави простор
од 27 километара, којијем ће та варош би-
ти растављена од границе румуњске. Коми-
сари јевропски пак нијесу хтели дозволити
више од 800 метара. Како се нијесу могли
споразумјети, комисија обустави своје по-
словце. Послије неког времена руска влада
предложи, да се комисија опет састане и
да настави свој посао. Но тада гроф Ан-
драшија захтјеваше, да се Русија подвргне
закључењима већине.

Влада руска одбила је тај захтјев.
На то румуњски генерал Анђелеску до-
бије налог из Букурешта, да заузме ције-
лу пограничну линију, како ју је већина
комисије одредила, почињући од Араб-
табије па све до Мангалије. Араб-табија
је тврђава на један километар испред
Силистрије; са стратегичног гледишта врло
је важна, јер је кључ од Силистрије. У
Араб-табији већ се находило неколико
руске војске као посада, да је румуњска
војска пошла да је заузме. С почетка
Руси не хтјеше да уступе, но кад Румуњи,
којих је било велик број, попријетили да
ће Араб-табију узети на силу, тада Руси,
мали бројем а јачином и због тога што не
хтјеше пролијевати крви, уступе без боја.
Одмах сјутра дан добије румуњска влада
двје ноте: једну од петроградске владе,
другу од Тогтебија, обе равногласне: да
се с мјеста чисте из Араб-табије.

Ово захтјевање одбила је румуњска
влада и обратила се силама потписницама
берлинскога уговора с молбом, да оне бу-
ду у овој ствари судије између ње и
руске владе.

Тијем је ствар изнесена пред међу-
народно судиште. Ласно је погодити на-
чијој ће страни бити међународни судци.
Да не ће бити на руској, то се унапријед
зна, — не с тога, што Руси не би имали
право, него што је из страха од Русије
међу већином великих сила овладао
практика, да Русију сваком даном при-
ликом ваља стјешњавати.

Што чине велике силе — може им
бити. Но Румуњској не би шкодило, кад
би се мало више обзирало на политичке
лекције из најновије прошлости, а још ви-
ше на прилике, које могу наступити у
најближој будућности, — прилике, које
за њу могу бити судбоносне неприлике.

Да није било Русије и да Русија није
уљегла у рат с Турском, Румуњска би, и-
стина, имала Бесарабију, но не би имала
Добруцу и не би имала своје независности
и још би плаћала данак Турцину. Остале
велике силе имале су и имају, до душе,
и данас још доста лијенијех ријечи за Ру-
муњску, нарочито кад се то чини на ра-
чул Русије, но ни једна није показала ни
најмање воље да жртвује нешто од своје
крви и новца за румуњску ствар.

Да су то имали на уму Румуњи, не
би онако пренагнали. Ми овдје не ћемо
да испитујемо ко има право, да ли Руси
или Румуњи. Нека имају једни или други,
свакако према свом старом и моћном са-
везнику требало да су Румуњи имали
више обзира. По нашем мишљењу Ру-
муњска је влада велику погрешку учи-
нила, што је издала налог да се насилно
узме Араб-табија, а није хтјела причекати
док се спор мирнијем путем ријешу. У
самом спору не лежи толико увреда за
Русију, колико у начину пријеком, којим
је румуњска влада поступила према Ру-
сији.

Русија ће можда без отпора подни-
јети и ово стјешњавање од стране међуна-
родних судија. Она се од њих другоме
чему ни надати не може. Но од Румуњске
имала је право очекивати противно ра-

сположење. Русија у овој ствари не ће
се жалити на јевропске силе, него на Ру-
муњску, која се од својега старог и моћ-
ног савезника одбила и прибјегла у про-
тивнички табор. Русија се неће наћи у
овој ствари увријеђена од осталијех сила
него само од Румуњске. Ова жаока, ко-
ју је Румуњска оставила на Русији, може
некада у срце убоити Румуњску.

Ми се овом приликом усуђујемо под-
сјетити Румуње на велику аналогију, која
постоји између Бесарабије и Араб-табије.
Па као што на берлинском конгресу ве-
лике силе осим „сажаљења“ (које је на-
равно врло јестиво) не имадаше од своје
стране ништа друго да уложе, да би Ру-
муњима сачували Бесарабију, тако и на
другом ком конгресу могу ите или друге
које силе само „сажаљевати“, ако би по
несрећи дошло до тога да Румуњска из-
губи и више што а не само — Араб-Та-
бију.

Руско-турски уговор мира.

„Пол. Коресп.“ саопштава нацрт по-
годбе за уговор мира између Русије и
Турске, како је склопљена међу кнезом
Лобановим и Каратеодори-пашом.

Та погодба обухвата:

1. уговор мира;
2. Једну руску ноту на порту и
3. Један записник или додатак уго-
вору, у којем има 12 чланака.

Главна су одређења ово: Између о-
бје државе опет се успоставља мир и
пријатељство. Признаје се, да бер-
лински уговор с пунијем правом ступа
на мјесто оних одређења св. stefanskog
уговора, с којима се берлински конгрес
забављао. Изјављује се, да се овим уго-
вором коначно уређују све оне тачке св.
Stefanskog уговора, у које није тицао
берлински конгрес.

Ратна накнада утврђује се на
802,500,000 франака, а начин плаћања
као и јемство које се има дати, оставља
се доцнијој погодби између обје државе.
Накнада од 26,600,000 франака одређује
се за Русе, који су настањени у Тур-
ској и који су пошљедњим ратом стра-
дали, но њихове рекламације могу се
ријешити тек за годину дана, па онда под-
носити само за двије године.

Трошкови за исхрану заробљеника
турских до закључења берлинскога уго-
вора имају се исплатити за седам година
и у 21 obroku. Становници оних земаља,
које су Русији уступљене, имају право,
да своје имање продаду и да се за три
године сели из земље. Обје владе обвезу-
ју се, да не дирају у оне лица, која су
се својиме односима к једној или к дру-
гој војсци компромитовала. За све што се
догодило прије закључења уговора издаје
се узајамна општа амнестија. Пређашњи
трговачки уговори и канитулације између
Русије и Турске ступају опет у живот.
Ратификације имају се измијенити, ако је
могуће, за двије недеље.

У горе поменутој ноти кнеза Ло-
банова јавља се порти, да ће руске трупе
с мјеста послије измијене ратификације
уговора отпочети излазити из предјела
између источне Румулије и Бугарске, који
су још посједнути и да ће се повратак
војске извршити најдуже за 35 дана.

У протоколу се изјављује:

1. Да се овим уговором не дира у
признање одређења берлинскога уговора
нити му се мијена значај и замашај;
2. да је сума од 26,600,000 франака,
уговорена за накнаду рускијем поданици-
ма, највиша (максимум). Дотична потра-
живања испитаће једна руска комисија, у
којој ће учествовати и један отомански и-
засланик;
3. да је признањем независности
Румуније, Србије и Црне Горе о-
сновано, да отпадне онај чланак уговора
св. stefanskog, којим се тијем државама
намеће ратна накнада, јер како су оне
независне постале, то већ више не при-
личи, да се за њих преговара, и њима
самима оставља се, да се о том с портом
расправе;
4. да амнестија, која ће се дати,

не спречава ни једне од уговарајућих држава, да употребе полицијске мјере против таквих лица, која им могу бити опасна.

Одмах после потписа уговора изјавио је кнез Лобанов пред Каратеодоријашом, да ће Руси неодложно почети излазити из Једрена и околине, ма да је уговорени рок од 35 дана истом настао. И заиста, Руси су још 28. пр. м. почели чинити припреме за одлазак из Једрена. На њихово мјесто пошао је у Једрене Реуф-паша.

Инглешки рат у Африци.

Срећа је опет окренула леђа лорду Биконфилду. Таман је мислио да с поновним челом ступи пред инглешки парламент, који је отворен, и да му највише сретно ријешење афганског рата, о ком је опозиција инглешка свако ало процијала, — кад ал изненада и неочекивано стиже из јужноафричкијех колонија грозна вијест о великој погибљи инглешкој. Презрени и многи испијевани Зулуанци потукоше инглешку војску јаче, него што се игда замислити могло. Шести дио цијеле инглешке војске, која се дигла против главара каферског Сетеваја, сатрвен је тако рећи до ноге једном гомили Зулуанаца. 60 официра и 500 људи од 24 регименте — у свакој регименти британске операционе војске у Кафарији има само 600 момака, а свега има шест регимената — осташе на мјесту мртви, сви товари с храном и чебаном, 1000 пушака и алај-барјак допадох у руке Зулуанцима.

Ова црна вијест мора у Инглешкој управо поразити свакога. Оваквог пораза, сувише од једнога презреног непријатеља не памти инглешка историја од вијекова. У цијелој земљи дићи ће се велика узбуна и свак ће да устане против владе и њу ће да чини одговорном за ову неереху и срамоту, што је из ништавијех и себичнијех разлога угазила у рат с недовољном снагом, а није најприје испитала околности земљишта, гдје ће ратовати и снагу непријатеља. Кабинет ће имати тежак положај, кад стане бранити и заглађивати ову стидну партију своје колонијалне политике. Биће принуђен, да иште од парламента знатија средства и још више војске, да би се овај рат могао опет на боље окренути по Инглешку и да се заврши колико толико на корист инглешкијех колонија у јужној Африци. Како ствар стоји, сад већ више није стало Инглешима само до тога да освете овај свој пораз на Кафрима, него ту још влада осигурати Инглешкој даље уживање половине њених јужно-африканскијех колонија, за које су они сада у опасности да их изгубе, а тај простор износи толико колико све три сједињене британске краљевине скупа. Јер с овом побједом Кафара у почетку рата задрмано је инглешко господарство у објема републикама с ону страну Вала и ријеке Орања, које су Инглези истом назад двије године присвојили. А тимем би се са свијем пореметили она политика инглешког колонијалног министра, по којој Инглешка мора населбенима у умјеренијем јужнијем покрајинама Африке отворити себи нову пијацу, да би се накнадила за губитак, који јој на другом мјесту наноси концентрисана индустрија јевропског континента.

Постанак овог каферског рата стоји у свези са насилном, без икакве правне титуле изведеном анексијом обију горе наведених холандских република. Те републике постале су насељавањем холандских сељака са Капа, који нијесу тамо могли подносити инглешкога господарства. Њима је несвесно било аристократско-војничко чиновништво инглешко. Они су у почетку тридесете, а највише у четрдесетој и педесетој години са свијем својим благом и малом иселили се сјеверно на слободно земљиште, гдје су од Кафара покупували земљу. Том селидбом прешло је до 100.000 бијелијех фамилија на бујна пасишта између Јужнога мора и ријеке Орања, те су ту основали двије републике: оранску и трансвалску, које на брзо дођу до великог благостања, што се има приписати мудрој политици према урођеницима и великој вредној и плодовитој холандскијех населбеника. Но баш то је надражило њихове завидљиве инглешке суседе, чијој себичности није могло годити, да таква једна пијаца, која толико изводи и толико тропи, не буде под њиховијем господарством. С тога најприје заузму без икаквог ближег повода залеће од луке порт Натала, која земљу кафарску веже с морем. За тимем стају свакојаким начином задињавати обје републике: јасе тобоже као да хоће да сачувају урођенике кафаре од робовања холандским

населбеницима, час као за то, што тобоже холандски населбеници не држе у реду Кафре те ови харају и пљачкају по инглешком земљишту. Размирица се најзад заврши тимем, да је Инглешка обје републике назад двије године под своју власт узела. То се извршило без жагора баш у оно доба, кад су Инглези »у свом моралном осјећању горко увријеђени«¹ дизали хуку и буку против Руса, који су пошли на балканско полуострво да освајају. Под силном грајом на руску »прождрљивост«² заборавило се са свијем, да је присвојење кафарске земље био прави грабеж са стране инглешке.

Сељаци холандски подвргли су се надмоћнију инглешком без воље, роптали су непрестано, хватали су с Кафрима вјеру против Инглеза и могло се крајем прошле године предвидјети, да ће у случају кафарског рата Холанђани држати са Зулуанцима против Инглеза. То је навело Инглезе, те су, опет без икаквог ближег повода, огласили рат најмоћнијем зулуанском главару Сетивају, завојштили на његово земљиште, те ево одмах у почетку претрпијели пораз, који их мора јако заболети. (Пр.)

БЕСЈЕДА

којом је Њ. Височанство кнез ерпски Милан М. Обреновић IV. закључио сјединице редовној народној скупштини државној у Нишу за 1878 год.

Поздравни посланици!

Приступајући закључењу сједница народне скупштине, држане за 1878 годину, не могу а да не дам израза задовољству, које осјећам видећи лијеп низ важнијех и по земљу кориснијех одлука, које је донијело народно представништво.

Пошто је, на славу и срећу наше отаџбине, савладан један задатак, који је био повјерен оружју и државничкој брзини, могу с признањем данас изрећи, да сте ви, поштовани посланици, достојно извршили други задатак, који за првим долази као природна посљедица. Озбиљнијем и свестрањнијем испитивањем ви сте, у договору с Мојом владом, пронашли изворе, који ће Србију поставити у стање, да одржи неповиједно и своју част и свој углед. Одговарајући тачно државнијем обвезама учињенијем за вријеме рата на основу законодавнијех одлука, ми ћемо умножити ерества за општи промет и подићи јавни кредит и у земљи и ван земље.

Поздравни посланици! Ја вам захваљујем на овијем одлукама. Од ерпског патриотства и надао сам се, да народно представништво неће остати ладно према части и позиву, што их изискује ерпски понос у опште, а нови положај независне Србије на по се.

Не мањим задовољством могао сам констатовати готовост, којом је народно представништво изишло на сусрет предлозима Моје владе, који смијерају на развитак и ојачање наше одбранбене снаге.

Високо цијеним разумну измјереност, која служи за основ нашијем одлукама односијем на консолидовање и постојано развијање ослобођенијех и присаједињенијех предјела, као и дух реда, којијем су задахнуте ваше одлуке у опште, тежећи свуда да одузму мах наглости а да га остане разуму и патриотској промишљености.

И тако часно одговарање народнијем обвезама с једне стране, а с друге консолидовање нашијех народнијех тековина у духу слободе и реда — то су племените црте, којима је народно представништво, слажући се с Мојом владом, ову скупштину обиљежило. Благодарени томе правду, народ ерпски у увећаној и независној Србији добија нове услове да ступи напријед као брижљиви носилац просвете, слободе и реда, и као савјестан вршилац својијех дужности. То ће му за добити новог поштовања и повјерења.

Ја се поносим, што могу тр с овога мјеста изрећи и вама, поштовани посланици, захвалити у своје и у народно име, на вашем ердном и патриотском раду.

Сјединице су скупштине сазване за 1878 годину закључене. Нека вам је срећан пут!

У Нишу, 20. Јануара 1879 године.

Милан М. Обреновић, IV. с. р.
Кнез ерпски.

Политички преглед.

Још у недјељу стигао нам је из Беча телеграм, у којем нам се казује, да је у Аустрији ново министарство наименовано. Пресједник је том министарству дојакони министар просвјете Стремајер; нов је у овом министарству министар унутраш-

њијех послова Тафе. Из старог министарства отишли су Ауерсперг и Унгер. Ко је на мјесто Унгерова дошао за министра правде, то се у телеграму не јавља. По свему том види се, да није чисто ново министарство наименовано, него је само старо прикриљено неким новим елементима, који су узети у кабинет, а из тога се мора закључити да је ово министарство пријелазно. Политичко обиљежје даје му нови министар унутрашњијех послова Тафе, који је већ више пута бивао у аустријскијем кабинетима и који по својој политичкој боји стоји на сриједи између уставовијераца и федералиста нагињући много клирикалној нијанси пошљедњијех. Министарство Тафеево значи прије свега утирање пута к поравнању с Чесима, а за тимем пријелаз к министарству Хохенвартову. Познато је, да су и на двору и иначе у Бечу осјетили јаку потребу да се с Чесима ваља како тако нагодити, и већ су у том правцу чинили више пута покуси, ма свагда до сад без успјеха. Чеси су изјављивали постојано, да не могу ступити у преговоре ради поравнања, докле год сједи у министарству заковани уставовијерац и познати непријатељ Чесима, кнез Ауерсперг. Биће дакле без сумње концесија Чесима, што је Ауерсперг коначно отпуштен. Са Тафеом даде се радити, и сад ће без сумње да се наставе преговори с Чесима, да би напустили своју дојаконску пасивну опозицију и ступили у царевинско вијеће. Разумије се да за тај корак Чесима не ће и не може бити довољна само она концесија у одстрањењу личности Ауерспергове, но ће ваљати да им се призна и њихово државно право. Кад се томе пут утре, онда ће наступити и доба Хохенвартова, те нема сумње да ће тада ово министарство уступити мјесто Хохенвартовом, а с министарством овога пошљеднега наступа за Аустрију доба помирења са Словенима, које су дојаконијем кабинети сви из реда, почињући од Шмерлинга па до Ауерсперга, »уза зид притискивали«³ — без да су их могли задавити.

И у Францеској је састављено ново министарство. Дифор није хтио никако остати, што многи јако сажаљевају, нарочито елементи мање радикални, који су у Дифору као глави министарства налазили јемство против наглих и изненадних повлачења. Министарство је овако састављено: Вадингтон, пресједник и министар спољашњијех послова; Марсер, унутрашњијех; Лероје, правде; Жил Ферн, просвјете; Леон Сеј, финансија; Лепер, трговине и земљорадње; Ђенеро Греслеј, војни; адмирал Жорегибери, поморства. Међу овијема мање су познате личности министра трговине и правде. За Лепера зна се само толико, да је лични пријатељ Гамбетти и да га је овај извео у јавни живот. Лероје, нови министар правде, припада крајњој републиканској странци.

Порука, коју је нови пресједник републике управно на обе куће парламента гласи овако:

»Изабравши ме за пресједника републике народна скупштина наметнула ми је велике дужности. Ја ћу се трудити да их с добром вољом испуним, и бићу срећан ако пријатељском помоћу сената и посланичке коморе не заостанем иза онога што Францеска од мојих трудова и моје преданости има право да очекује. Великом закону парламентарне владавине искрено подчињен не ћу нигда улазити у бој против народне воље окакве каква се покаже преко својих уставних органа. У законским приједлозима, које влада буде подносила коморама, као и у свијема питањима која буду потакнута од самога законодавног тијела, влада ће се поводити само за правијем потребама и жељама народа и за духом напретка и помирења; она ће прије свега настојати да се заштити мир, безбједност и повјерење, то што је најживља жеља Францеске и најпрема међу потребама њенијем. При примјени закона, која општој политици даје значај и правац, она ће се руководити мишљу, којом су закони проникнути; она ће бити либерална, правична према свакоме, заштитница свију оправданијех интереса, одлучна бранитељка интереса државнијех. У својем старању за велике установе, које су стожери друштвене зграде, она ће велико мјесто уступити нашој војсци, чија част и чији интереси биће ваза предмет њеног најбрижљивијег старања. Пазећи на стечена права и на учињене услуге она ће мотрити, да данас, кад су оба велика тијела јединим духом задахнута, који је и дух Францеске, републику не служе чиновници, који су јој непријатељи или који је омаловажавају. Она ће и даље подржавати и развијати добре одношаје, који постоје између Францеске и

странијех сила и на тај начин доприниосити к утврђењу општега мира. Помоћу те либералне и конзервативне политике велике власти републике свагда уједињене и истијем духом испуњене а корачајући постојано напријед моћи ће убрати плодове од оне владе, коју је Францеска, несрећом својом обучена, сама себи дала као једину која јој може мир осигурати и с успјехом радити на њеном бољитку, њеној снази и величини.«

Ову поруку прочитао је Вадингтон у посланичкој кући и у сенату, гдје је живим допадањем попратења. У сенату пресједник Мартел узео је на знање поруку Гривијеру и с мјеста је прешао к расправи осталијех предмета, који бјеху на дневном реду. У посланичкој комори нови пресједник Гамбета, ступивши у своје ново звање, држао је бесједу, у којој рече да долази на то мјесто иза великог грађанина и државника, кога је глас народа поставио на чело држави и који ће и њему овдје служити као образац, као учитељ. Даље рече, да ће поћи за његовијем стопама, да ће бити једнак према свијема, па и ако је изабраник републиканске већине и одлучни бранич њенијех права и повластица, ипак знаће да му је као пресједнику дужност узимати и мањну у заштиту. Рече да је прошло доба борбе и да је сада настало вријеме организаторског рада и стварања. Позива најзад посланике да своју поглавиту пажњу обрете великијем питањима наставе, војне и финансија, индустрије и народне привреде.

Што се Аустро-Угарске одрекла права, које јој даје чланак 5. прашког уговора, то још никако не да мира политичарима и изазива их на свакојаке комбинације. Инглешки листови нијесу повољно примили ову вијест, а у Данској већ се по себи разумије да је она изазвала највеће огорчење против Аустро-Угарске. Необзирући се на све то, одста је ова вијест дошла из ненада, и с тога је ласно појмити што се с њом скопчавују свакојаке комбинације. Међу тимем комбинацијама најважније су ове двије. Држи се на име, да је овом концесијом Њемачкој (која је наравно за Аустро-Угарску врло јестина) гроф Андраши израдио је за себе путни лист до Солуна. Кажу да грофу Андрашију није довољна Босна и Херцеговина, он хоће још и даље да осваја. Не само анексија Босне и Херцеговине него још више освајања даље иза Митровице опире се берлинском уговору, коме је кнез Бизмарк кумовао. Могуће је да је овдје услуга за услугу учињена, и да је ъемачки канцелар грофу Андрашију дао увјерење, да он не ће подизати протеста ни против анексије ни против похода Аустро-Угарске до Солуна, — ако би му гроф Андрашија неку малу услугу учинио.

Ту је и једном и другом лако било приносити жртве, јер се чине на рачун туђ, с једне стране на рачун Данске, с друге стране на рачун Турске.

Осим тога и то се поговара, да је при овој погодби с Аустро-Угарском кнез Бизмарк имао на уму још неке своје велике планове, а на име да осигура Њемачку од Францеске, а то опет на туђи рачун. Познато је да кнез Бизмарк стоји у добријем односијима с Вадингтоном и са Сен-Ваљером, францескијем послаником у Берлину. С овијем пошљеднијем Бизмарк се много »дошатавао«⁴ за вријеме берлинскога конгреса, и како неки хоће да знају, споразумјели су се у начину, којијем би се могло утврдити вјечно пријатељство између Њемачке и Францеске, — пријатељство које је, бар за Њемачку, у толико потребитије, у колико све већма хладне одношаји међу Њемачком и Русијом. Цијена том пријатељству биле би — краљевине Белгија и Холандска.

Разумије се, да су ово — за сад бар — само нагађања, којима, истина, довољно хране даје вијест о уништењу чл. 5. прашког уговора.

У сабору угарском одговорно је министар-пресједник Тиса на питање посланика Ановија: шта се управо смијера с обнародовањем правила о устројству управе у Босни и Херцеговини? У одговору свом рече министар: »Ја мислим, да нико не може сумњати, да се је онај час, кад је окупација довршена, морало безусловно постарати за неку управу. И не говорећи о другом чему, само да се број војске и с њим скопчана величина трошкова смањи, зависи докле од тога, да има нека управа, која преузевши један дио послова и водећи надзор над јавном сигурношћу чини да је могуће извести редукцију војске и трошкова. У тијем одношајима појавило се више законскијех

основа. Ја не знам, е да ли су све у листовима донесене основе исправне, али ја мислим, да је главно при томе, е да ли је тамо уведена или се намјерава увести управа, која би прејудиковала каснијим законодавним одредбама, а што се тога тиче, ја могу изјавити: да се није намјеравало и да се не намјерава увести никакво устројство ма и с најмањом сталношћу. Намјера је једина била та, постарати се за то, да се тамошњијем примитивнијем одношајима сходно управља, те су се владе начелно уздржавале од сваке замашне органичке уредбе. Владе су позлазиле са становништвом, да се називи власти, па, колико је могуће, и називи чиновника, што ондје постоје, оставе и да се свадни и за све, колико је могуће, употребје домаћи људи; да се постојеће установе сачува, ако је нужно преведу и разумљивијема учине, одбаивши само оне, каквијех заиста нико не жели да се задрже, ако монархија управу води, на пр. ако је равноправност пред судом или код плаћања порезе била ускраћена с разлога вјеројасности; да се чиновници на монархије уводе привремено и само у толико, у колико их треба, што тамо нема способнијих елемената, или на ту цијелу, да се управа контролише, јавна сигурност подржава и неке апелације рјешавају. Најзад имала је влада на уму, да те привремене уредбе буду такве, да трошкови око њих не само не надмаше него и не допру до прихода, које су те земље имале прије него што је у њима букинуо устанак. Са свим је дакле неоснован страх, као да су ту издане уредбе, које би потонијем установама прејудиковале и с тога разлога молим, да се мој одговор узме на знање.

Питач Апонија изјави на то, да не прима министрова одговора на знање и да сматра окупацију као највећу лакомисленост, којој нема примјера у свијету.

При гласању о овом предмету сабор је само са 10 гласова вишине узео на знање одговор министров.

Румуњски посланик **Розети** имао је аудијенцију код краља талијанског, који га је примио врло љубазно. Краљ је увијеравао Розета, да Италија симпатише с Румуњском. Розети од своје стране увијеравао краља о симпатијама Румуњске према Италији, с којом је везана племенским сродством.

При свем том увијеравању узјамнијех симпатија ипак Италија још од овога часа није признала независност Румуњске. О том предмету овако пише „Опијоне“: „Италијанска влада изјавила је посланику румуњском, да се неће дијелити од осталијех сила западнијех и по томе да не може прије признати независност Румуњске, докле год се у свему не изврши берлински уговор“.

Спор између **Русије** и **Румуњске** због Араб-табије, утврђења испред града Силестрије, као да ће постати предмет расправе међу великијем силама. Бар румуњска влада труди се да ову ствар изнесе пред суд европски знајући како су данас велике силе расположене према Русији. Араб-табију посјели су Румуњци на силу тврдећи да је то њихова земљиште. Руски врховни заповједник телеграфом је позвао румуњског генерала Анђелеска, који је с војском румуњском улегао у Араб-табију, да с мјеста одатле излази, јер иначе ће Руси силу употребити.

Овијем догађајем, који још није расправљен, жалосно се освјетљавају расположења Румуна према Русима. Ушљед тога догађаја опремила је руска влада на румуњску једну ноту, којој је ово садржај: „Почем је румуњска влада узела себи слободу, да насилним начином ријешу једно питање, које је још спорно, имала би Русија разлог, да такав пријекл поступак сузбије још замашнијом пријеклом евакуацијом. Но како Русија заједно с Јевропом жели да се уздржи мир, то она, прије но што приступи насилнијем мјерама, предлаже компромис, по ком би се румуњска војска неодложно за два километра иза Араб-табије имала повући. Руска влада не сумња се ни једнога тренутка, да ће кабинет букурешки прихвати тај приједлог. У исто доба не може Њ. Величанство цар а да не изјави своје жаљење на то, што Румуњска од своје независности, коју је рускијем оружјем постигла, прву употребу чини начином, који је непристојна објект.“

У **Ливерпулу** (у Инглешкој) држала је либерална партија збор, на којем је Хартингтон бесједио против владе инглешке и против њене политике према источнијем народима, рекавши међу осталијем

и ово: Мјесто да Румуњску, Србију и Црну Гору, које су способне да саме собом владају, на даљи развитак охрабри, покушала је влада, као што се видјело на берлинском конгресу, да их још већма ослаби. Политика министара против тих држава није ни мало мудра. Што се тиче питања о мјешовитој окупацији источне Румулије, нада се Хартингтон, да трупе британске нигда не ће послужити тако гадној и понижавајућој мисији, да наметну становништву омрзнуту форму владања. Он се нада, да ће се источна Румулија с Бугарском исто тако мирно спојити као што се негда спојиша Молдавска с Влашком.

Нема неколико дана, како су инглешки листови извјештавали с **Бојнога поља у Афганистану**, како се војска инглешка приближује Кабулу. У толико већма изненађује вјест, по којој је колоне генерала Стјуарта, која је већ стојала у Келат-ил Гизају, добила заповијест да то мјесто напусти и да се у Кандахар повуче. Као разлог томе наводи се велики снјег, који је напрасно пао у овим крајевима, те је с једне стране спречено напредовање војске а с друге стране јако отежан транспорт тајина. У Кандахари биће генерал Стјуарт близи својим помоћним трупама и моћи ће мирно дочекати док зима прође. И остале колоне презимиће у својим дојаконским положајима и то сјверни корпус под генералом Брауном у Целалабаду, а центрум под генералом Робертсом у Куруму и Хазарширу. Ту ће се до прољећа причекати, док не стигну нова подређена, а тада ће се из нова отпочети поход против Кабула и Херата, тих главних мјеста Афганистана.

Нијесу тако сретни Инглези у рату у јужној Африци као у Афганистану. С почетка се мислило, да се у Африци не ће наћи ни на какав отпор и да ће се зулуанска буна брзо свршити, но за кратко вријеме показа се, да ће ствари на југу Африке поћи са свијем противно. Рат се отпочео управо првога дана ове године и с почетка се учини као да иде Инглезима посао од по муке. Зулуанци су свуда узмицали послје краткога боја. Инглези навалише су три колоне. Но ево стике из Лондона телеграм од 30. пр. м., у којем се каже да је 20000 Зулуанаца ударило на једно одјелене инглешке војске, које је са свијем сатрвено и цијела једна батерија освојена. Осим тога освојише Зулуанци мношину заире, ребане и заставе. 1200 војника инглешких и 60 официра осташе на мјесту мртви. У телеграму вели се, да је опасност велика наступила за инглешку ствар и да је тамошњи инглешки гувернер журно молио за нова поткрепљења из Инглешке.

У **Србији** изашао је закон о дипломатскијем заступништвима и о консулатима ерипскијем у иностранству. По том закону дипломатска заступништва Србије у иностранству постоје: у Бечу, Букурешту и Цариграду, а заводе се још у Атини, Берлину, Лондону, Паризу, Петрограду, Риму, Цетињу и у Бугарској. Један исти заступник може у исто вријеме, бити акредитован код више дворова. Дипломатски заступници дијеле се на три врсте: Прва се састоји из изванреднијех посланика и пуномоћнијех министара (Envoyés Extraordinaires et Ministres Plénipotentiaires); друга из министара резидената (Ministres Residentes); трећа из одправника послова (Chargés d'affaires). Дипломатска заступништва имају, по потреби, једног или више секретара, а тако и придатих званичника (Attachés) с платом или без плате. Тумаче (драгомане), који могу носити и титулу секретара-тумача, могу имати само дипломатска заступништва на истоку. Плата дипломатскијем заступницима и њиховом персоналу одређује се државнијем буџетом у смислу закона о чиновницима грађанског реда. Србија акредитује и консуле у иностранству. Консули су или награђени или ненаграђени (почасни). Консули првог реда дијеле се на три врсте: Прва се састоји из генералнијех консула, који могу носити и титулу дипломатскијех агената и одправника послова; друга из консула; а трећа из вице-консула. Консули другог реда (почасни) могу бити узети и од мјештани странијех поданика, а дијеле се такође на три врсте: прва се састоји из генералнијех консула; друга из консула или вице-консула; трећа из консулскијех агената. Плаћени вице-консули, секретари, а на истоку и тумачи (драгомане) могу се придавати само консулима првог реда (награђенима). Мјеста плаћенијех агената означенијех у члановима VI и VII. и њиховог персонала, отвараће се државнијем буџетом, ће се и њихова плата одређивати у смислу

закон о чиновницима грађанског реда, а мјеста бесплатнијех консула (почаснијех) заводиће се књажевијем указом.

Д о п и с и.

(Б) **НОВИ САД**, 26. Јануара. — За времена док црногорски јатагани зборише збор, док се убојни крик црногорских соколова разлијегаше по Арбанији и Херцеговини, док се војена слава црногорска проносаше по бијелом свијету — докле је њемачко-мађарска оностранна штампа просипала најгрђе грђе на Црну Гору и Црногорце.

Ниједно славно дјело црногорско, ниједну побједу црногорску непропусти њем.-мађ. штампа а да не попрасти најгнуснијим својим примједбама, као — да Црногорци харају, сијеку, робе, вјешају и све што најсечовјечнији варвари — како проповиједају те месије — чинише Црногорци над освојеним крајевима.

А кад оно у Црној Гори за девет дана трајаше крвави пир, кад пође Сулејман-паша на Црну Гору и дође на Планиницу на Острог, онда опет зашљескаше чивутски новинари, гоге и фарисеји: „Ха ви Olig und Nasenabschneider — и, нећете красти више турскијех јанџа да заситите гладни желудац!“ Ал' јаво, сиромас Сулејман немаде кад гледати Ловћена ни Цетиња по гледа брже на југ је ли далеко Спуж, — Црногорцима не кудну последици час, но одржаше витешки меџдан каквијех је мало у повјесници читаве Јевроне. Али сад опет стадоше чивутски новинари хвалити Сулејмана и на сваки начин побијати важност те славне побједе црногорске бајаћи тим што је — како они говораху — Сулејман био вишом наредбом опомењен да се повуче с границе црногорске — да иде на Москову, да тамо опет увјенча чело вијенцем бесмртне побједе. Па тако и би, кога још има, да незна за „славно“ му дјело на Шипка-кланцу! Сулејман прође, а витешки Господар са својим соколовима посједи Никшић, ону колијевку алишваца и најгорих душмана црногорскијех.

Два пуна мјесеца било се је око Никшића и 27. Августа 1877 предаде се Никшић на милост и немилост! Па шта уради књаз Никола кад је имао у рукама то врашко гвездо, што је 300 година као тврди бедем да се Црна Гора непрошири на сјевер стајао као коат у грлу црногорском. Освети ли се онда, или уради као онај турски делија што му бијаше мало међу истоком и западом да се размане сабљом димшићом — но кад Босна положи рокове све покла што не посунети, или уради ли најпосле као што је урадила једна велика сила супрот — голе и босе, обезоружане раје? Да нијесам био и видно, неби можда имао шта рећи, а овако сам био очевидац и видно кад дојезди Свјетлос Господар пред харе Муховића, пред оне крваве харе ће се до јуче вазада сушаху црногорске главе, кад уђе у ону зборницу у којој се вазада зборуху паклени и демовски зборови о злу црногорском, и ту је посегнуо књаз Никола онако да му се вазада човек дивити мора; а сами Никшић говораху међу собом да оваквог човјека нема куд се крети и клања. Може ли се и један једини Никшић потужити да му што би уљачкано или на силу отето или може ли иједан рећи, да тога дана није примио обиљог дара из дарезљивијех руку Свјетлог владоца Црне Горе! Војницима војничка част, фамилијама добра чотпуно су била сачувана, вола им се селити, воља остати као држављани црногорски.

И тако се чинило свуда од Злоступа па до Бара.

(Б.) **ПОДГОРИЦА**, 29. Јануара. — Хвала милом Богу, пошто смо се ослободили највијех крвопија и пошто сад дишемо слободан ваздух, мило ми је што вам могу само неколико редака написати с овијех страна.

У овој вароши живи што Хришћана што Мухамедана више од 8000 душа и има у њој око 1500 кућа понавјише поземљаше.

Кад су мјештани 27. о. м. виђели из далека ће им се војска црногорска приближује да заузме Подгорицу, неколицина од њих потрчаше да изваде из земље звоно, које су за вријеме војне закопали, да га ставе на звоник. Тек је војска црногорска ступила у варош, одмах стану звонити и поздрављаху кличући: „Живили“.

Пред војском ишахе храбри наш војвода г. Божо Петровић, главнокомандујући јужне армије, са осталијема војводама и командирима. Како замијени црногорска војска посаду турску и тек се по-

те врти орао црногорски на тврђави, одмах огласише топови предају града. Неописано весели бијаху становници и готово сви без разлике бадише фесове а ставише капе црногорске и почеше, клицати: да живи Кнез побједилац! Могло се виђети Хришћана који су се крстили на цијели весели као изван себе, што су дочекали да им је и то слободно.

Доста се муке претрпјело, доста је ерпекних синова побијено, доста је мајака закукало, али просто све само кад смо се крвопија ослободили.

Домаће вијести.

— Прошле неђеље у понеђељник дошао је на Цетиње **Кирби Грин**, инглешки новонаименовани chargé d'affaires на двору Његовога Височанства Књаза. У уторник на подне било је у двору, по постојећем церемонијалу, званично представљење, ће је г. Грин предао своју кредитиву Њ. В. Књазу. Ађутант Његовога Височанства г. Матановић пошао је с четири књажевска тјелохранитеља у стан г. Грина и допратио га у двор, пред којим га је чета тјелохранитеља упараћена дочекала и поздравила. У великом Салону Њ. В. Књаз, окружен својим достојанственицима, дочекао је и примио г. Грина.

Г. Грин предао је Њ. В. Књазу своју кредитиву овијем говором:

„Ваше Височанство! Њезино Величанство Краљица Велике Британије и царица Индије благоволила је именовати ме својим заступником при двору Вашег Височанства. Имам част предати у руке Вашег Височанства моја акредитивна писма. Њезино Величанство заповиједило ми је, да о овом приликом изразим Вашем Височанству увјерење Њезинога поштовања и уважења и искрених жеља за напредак и благоданство књажевине.“

Па то је Његово Височанство Књаз одговорио:

„Господине Заступниче! Ја сам врло чувствителан према осјетљивим изразима, које сте овлашћени казати ми у име Њезинога Величанства краљице Велике Британије и царице Индије приликом Вашег именовања за Њезинога заступника код мене. Осим задовољства, да видим Вас именовања на овом мјесту, ово наименовање тијем ми је пријатније, што је ово први заступник Њезинога Величанства, којег званично примам. Будите увјерени, да ћемо ја и моја влада настојавати, да Вам, колико год буде могуће, олакшамо Ваш нови положај и да уздржимо указане симпатије владе Њезинога Величанства.“

Иза овога Њ. В. Књаз се за неколико врло љубазно разговарао са г. Грином и преставио му присутну господу, а по томе био је г. Грин испраћен у свој стан истијем начином, као што је био допраћен.

У вече био је у двору велики објед у част г. Грину. У петак отпутовао је г. Грин у Скадар, гдје ће стајати, док се стално на Цетињу не намјести.

— Пресједник сената, храбри главнокомандујући јужне црногорске војске, г. Божо Петровић стигао је у четвртак прије подне из Подгорице на Цетиње. У Подгорици је остао као начелник војвода г. Пламенац. С г. Божом Петровићем дошла су амо и два турчина, који су узети у књажеве перјанике и већ су као такви преобучени у перјаничко одијело.

— Из Подгорице јављају нам, како народ тамошњи све већма почиње осјећати благодјети добре и уредне управе, која је и тамо наступила, од како црногорске власти почеше радити. Безбједност личности и имања свачијег нигда није била тако осигурана у тијем крајевима као сада. Уз то и с тијем напоредо радње су опет оживјеле, те је пуно изгледа, да ће и овај рајски крај ерипскога свијета под мудрог управом владе црногорске опет процијетати као што је у старо доба ерипске славе и величине цијетао.

Новије вијести.

— Како се из Цариграда јавља, руско-турски уговор мира већ је с потписом султановим опремљен у Петроград. Руска војска већ је почела опремати се за одлазак и укрцаће се већином у Бургасу. У Источној Румулији уставиће се до мјесеца маја, и то под заповједништвом генерала кнеза Дондукова, двије дивизије генерала Столигина и Скобељева, које ће скупа бројити 50000 људи.

— По једној цариградекој вијести „Пол. Коресп.“ Руси нијесу баш без ијеке и са свијем безусловно обећали да ће излазити из Румулије. К уговору мира придане су још двије лоте, у којима Русија очекује: 1. да ће се

сва земљишна и политичка питања, која се тичу Црне Горе, уредити у смислу и духу берлинског уговора; 2. да ће норта озбиљне мјере предузети, да се у земљама које су јој остале, осигура безбједност лица и имања Хришћанима.

— Из Цариграда се јавља, да је генерал Тотлебен тамо приспιο и с кнезом Лобановим много се разговарао, а за тијем опет отишао у Једрену. У очи пада, што енглески посланик у Цариграду Лејард оставља своје дојакашње мјесто, и тобож због слабог здравља враћа се у Лондон. Прије кратког времена држано је у Цариграду министарско вијеће, у којем се савјетовало о одношају порте према Аустро-Угарској.

— Вијест о поразу енглеском у јужној Африци произвела је у енглеској а нарочито у Лондону ужасну узбуну. Радионице, у којима новине излазе, бијаху управо опседнуте силном свјетином. Многи официри изјавише, да је само непажњом и рђавом командом толика несрећа проузрокована. Страх је у толико велики, што се нова подрејелба не ће моћи укрпати прије четрнаест дана. «Тајмс» рече, да се овај губитак не да накнадити. «Глоб» вели, да су морали војници сви до једног изгинути, кад су и заставу изгубили.

— Енглески парламенат отворен је на сретене. На њему су први министри изложили политички положај земље. У горњем дому Биконсфилд, а у доњем Норскот дадоше објашњења о свему, а нарочито о несрећи, која је ових дана постигла енглеску војску. Рекосе, да је Енглеска тврдо одлучила, да ову срамоту спере са себе. О узроцима пораза не смије се велe, још судити, но ваља причекати подробне извјештаје. За тијем рекосе министри, да се источно питање налази у повољном стању; помучише закључење руско-турског мира, којијем се брину и пошљедњи трагови св. stefanskog уговора; наведоше како је Босна и Херцеговина посједнута, Крит умрени и како су отпочели грчко-турски преговори, који су дакако опет прекинути. Из свега се види, да су енглески министри настојавали да све преставе у ружичастој свјетлости.

— У францеском законодавном тијелу подијели су министри правде и унутрашњих послова приједлог за амнестију свијех оних који су у комунистичком устанку г. 1871 учествовали, изузимајући оне, који су какве просто злочинство учинили. Ипак радикални органи францески нијесу задовољни ни овом амнестијом. Према томе тешко је вјеровати у постојанство савеза од четири левичне фракције. Ено Рошфор у «Мар-елези» већ позива отворено монархисте у помоћ, иштући од њих да потпомажу радикалце у захтегу њихову за потпуном амнестијом и да сруше Гамбету-Гревију. Бонапартовци показују много воље да се здруже с радикалима, и заиста су у бировима већ гласали за потпуно амнестију. Они овако расуђују: «Кад већ мора ускрелути нова комуна, онда је за нас бар то утјех, да ће она Гревија и Гамбету мукшкетати а не нас.» Лијепа изглед!

— Барон Стјуарт, заступник у Букурешту, премјештен је оданде и постао је шеф архиве иностранјих послова. Његово се мјесто за сад не ће попуњавати.

Књижевност.

— Сад је баш изашла: «Годишњица Николе Чушња». Књига друга. У тој су књизи, осим радње одбора, још и ови чланци: 1. Српске народне цјесме о боју на Косову. Критичка студија Стојана Но-

ваковића. 2. Колика је аксаџа? Од Љ. Ковачевића. 3. Општине у Србији. Проматрања Ђ. Милићевића. 4. Нешто о Босни, дабарској или добро-босанској јепископији и о српским манастирима у Босни. Од арх. Илариона Руварца. 5. Паланка — паланга — полуга — Брвеник. К историји ријечи српског језика. Од Стојана Новаковића. 6. Ка години 1807 српске историје. Из биљежака с путовања Х. Пуквића кроз Босну и Ст. Србију. Од Ст. Новаковића. 7. Сима Милутиновић Сарајлија, цјесник српски (1791 + 1847). Од Св. Вуловића. 8. Римски историк Тацит. Од проф. Светомира Николајевића.

Цијена је књизи два динара за Србију, а 1 фор. а. вр. за Аустро-Угарску. Прва књига «Годишњице» (у којој су чланци: «Српска слога» и «Славе у Србији» од М. Ђ. Милићевића. «Шта је желено и радно српски народ у XVI. вијеку» од Ч. Мијатовића. «Земљиште радње Немањине» од Ст. Новаковића. «Слике из времена реформације» од Ст. Бошковића и «Петар Петровић Његуш» од Св. Вуловића) може се добити по исту цијену — 2 динара за Србију а 1 фор. за Аустро-Угарску — и истијем путем.

— По ријешењу министра војног у Биограду почетком ове године одпочео је излазити војни лист, под именом:

«РАТНИК».

Овај лист штампаће се о трошку војног министарства, издаваће га главни генералштаб, а уређивати војно-историјско одјелене генералштаба. Лист ће изићи у мјесечним свескама од 6—8 штампаних табака, са сликама и цртежима. Цијена је 90 гроша чаршијских; а за народне старјешине, питомце војне академије и подофицире 60 гр. чаршијских. Ратник ће изаћи три дијела: званични, научни и поучни, и књижевни дио. Доносиће чланке из свију војних грана, како за специјалисте (науку), тако и за ширу публику (поуку).

— Аустројски генерални штаб издао је «хипсометричну прегледну карту Босне, Херцеговине и Црне Горе». Мјерило: 1.600.000. Четири листа колорисана.

— У течају ове оперне сезоне пјеваће се у Русији велики број нових оригиналних драматичких композиција. То су опере: «Тарас Булба» и «Мајска ноћ» по Гогољу; нова опера славног Рубинштајна, којој је градиво узето из приповијести о Ивану грозном и трговцу Калашникову. У Маријином театру представљаће се «Зарја», којој је предмет узет из пошљедњег рата за ослобођење. Ту је оперу саставила списатељка г.ђа Адајевска.

— Од Холечкових «Црногорских и херцеговачких црта» спрема се за штампу и други дио, који ће у мјесецу Марту изићи. У том другом дијелу налазиће се врло занимљиви описи херцеговачког бојишта. Свеска та биће већа од прве. Ово Холечково дјело преводи на српски Коста Иковић.

— Изашао је у Биограду превод чувеног дјела Шекспирове «Хамлет», трагедије у пет чинова. Превео га је Константин Станишић Станиша. Цијена му је 6 гроша.

— «BOSNISCHES». Под тијем насловом издао је барон Хелферт на њемачком језику књигу, која се у једној рецензији бечких званичних новина јако хвали. Књига је писана у духу пријатељском окупације и анексији Босне и Херцеговине. Можда ћемо се још једном вратити к овој књизи.

— «Достојанства у православној цркви». По црквено-правним изворима до XIV. вијека расправио проф. Н. Милан.

Ово је наслов књизи, која се већ штампала и која ће кроз који дан угледати свијета. Задаћа је књиге да покаже: каква су достојанства у православној цркви постојала, какав је почетак тих достојанства а како је развиће њихово до краја XIV. вијека било. Нарочита је у књизи пажња обраћена на два жива у наше доба питања: а) о одношајима међу световним и монашким свештенством и б) о томе, да ли искључиво чланови монаштва морају на виша достојанства (епископска) у цркви постављани бити.

Који жели добити књигу чим из штампе изиђе, нека се за времена пријави или писцу — Prof. N. Milan, Zara (Dalmatian) или књижари браће Јовановића у Панчево.

— Ових дана изашла је у Петрограду књига доктора Штербака: «О војевању Црногораца с Турцима». Рецензија једнога рускога листа о тој књизи гласи овако: «Књига је написана без пре-

тензије на историјску или другу какву цијелу. У њој нема, бар у првом одијељу њеном, ни извода, ни објашњења, ни справе, већ су изнијете голе чињенице у форми анектога. Мјестимично лаконичност сама буну; види се, да се писац служио биљешкама, које је на брзу руку уписивао у своју биљешницу. То управо и није књига, већ прије албум скица, који међу собом нијесу везани никаквом тенденцијом, већ снимљени с природе, често грубо, али вазада живо и рељефно, да се човек никако посумњати не може у њихову истинитост. Сваки се упечаток пише одликује искреношћу и тежњом да га саопшти читаоцу онако баш, како га је и сам осјетио. — Књига је подијељена на 20 одјелака, и сваки одјелак пажњу читаоца везује каквим било типичним епизодом, личношћу или описивањем природе. Сва симпатија пишева клони се на страну оне несрећне, увријеђене судбом и људима шаке јунака, која прва разви заставу у станка, која је изнијела на својим раменима највећи, најужаснији терет рата а тако се мало користила плодима своје херојске неинтересованости и јунаштва»

Разне биљешке.

— У селу Динопољу, котару добо-лапачком, округу личко-оточком, живи — како, «Нар. Нов.» пишу — девојка Јелена, кћи Данила и Ане Тишме. Сада јој је 20 година, а има већ 4 године како живи без икакве хране и пића нити може што да проговори, а прије четири године могла је и јести и пити и говорити. При свем том увјек је здрава и крепка и чисто је сваки дан љепша и у свом тјелесном развитку савршенија, поврх свега тога ради још и многе кутње послове. Многи би мислили, да ако не једе и не пије, не може живјети, а камо ли што радити; дакако чудновато је, ал је ипак истинито. (Благо опом, ко вјерује. У.)

— У Францеској било је прошле године свега 45 милијуна кокоша, које су најмање 300 јаја снјеле. Новац, што се добио за месо кокошке, износи 60 милијуна франака, а за јаја 75 милијуна.

— У Рангуну у Индији пао је пуковник Перси Уиндем из ваздушнег балона. Био је сам начинио по својој замисли балон и диго се на њему пред множином свијета у ваздух. Тек што се својих 500 стопа диго изнад земље, прене балон, а несретни «ваздухопловац» падне у рибањак краљевског двора. Премда је пао у воду, остао је мртав. Пуковник Уиндем био је човек одважан и у одважности сретан. Служио је часно под Гарибалдом и у сјеверној војсци за америчкога грађанскога рата. Прије неколико година отишао је у Калкуту и основао онђе знаменит шалив лист. Касније бијаше импресаријо талијанске опере, а послије тога ступи у службу бирманскога краља као врховни војни заповједник. Онђе се је послије неког времена спорјечио с краљем, те отишао и вратио се натраг у Рангун.

— У Бечу приређује српско академијско друштво «ЗОРА» 15. Фебруара т. г. Бесједу с играчком у корист породице цјесника српског Ђура Јакшића, који је недавно у Биограду у сиромаштву умро и оставио након себе небригуну породицу. Добровољне прилоге на ту цијелу приређивачи те бесједе с благодарношћу. Којима је идеје Бог дао имања, учиниће задужбину велику, ако притеку у помоћ породици човека, који, док је цјесничком душом својом разгријевао срца српска за све што је добро, није имао кад старати се око прибирања земаљскога блага.

— «Агенција руска» јавља, да ће идуће године у Москви бити велика изложба народна. Како ће се идуће године славити и двадесетогодишњица цара Александра, биће у Русији, а нарочито у Москви великих свечаности.

Захвалност.

Господин Нико Мартиновић, Дубровчанин, настањен у Одеси, ових дана послао је на дар овој православној цркви Светог Петра једно звано, преко господина војводе Анта Даковића, и платио трошкове за пренос звона до Никшића, за који дар изјављује му дубоку захвалност

Туторство православне цркве Никшићке.

МИЛАН РАДОЈИЧИЋ

кнез кривошијски.

У суботу на 13. прошлога мјесеца покоси смртна коса иза осмодневног боловања у 76.тој години живота Милана Радојичића чувеног старину и јунаку српског у кршним Кривошијама. Покојник бијаше у добру и у муци надражљив и постојан, хитар и окретан као да му 30 година бијаше. У сваковременом друштвеном разговору бијаше досјетљив, тих и опазан;

те га у опће његови земљаци дубоко штоваху и срдечно љубљаху, истичући га свагда и у свакој прилици за вођу и поглавницу свога, које дивно доликоваше онаком соколу уз соколове оног истинита сиромашног, али јуначког и поносног соја људског. Милан се и у даљини међу браћом српском у лијепој успомени наводи, а понаособ овђе у домовини му Боки Которској. Њега данас тужно оплакују родна дјеца: Вук, Благоје и Крето; за њим Кривошијани листом јадикују што им још не поживље; а Рисан као узоритом члану опшњинском и врлом другу тужним срцем довикује му: «С Богом добри и мили наш Милане! Име ти цватило! Рајскога се весеља наживао!»

Рисан, 1. Фебруара 1879.

Од овога броја почиње се «Глас Црногорца» слати само онијема, који су се до јако претплатили или којима се дугује за пошљедњу четврт од г. 1877.

Ко броја овога и другијех за њим не добије, нека зна да је то узрок што их не добија.

Претплатити се још може на све бројеве од почетка ове године, од којих имамо још нешто залишних.

Управа
«ГЛАСА ЦРНОГОРЦА»

ТЕЛЕГРАМИ «ГЛАСА ЦРНОГОРЦА».

БЕЧ, 3. Фебруара. — Званично се саопштава наименовање новог кабинета. Стремајер је пресједник министарства и министар просвјете. Тађе министар унутрашњих послова. Остали министри остају. Изумињајући Ауерсперга и Унгера.

ПЕШТА, 3. Фебруара. — У заступничкој кући министар-пресједник одговарајући на интерпелацију односно укипућа чланка петог прашког уговора рече, да није лежало у интересу Аустро-Угарске да се тај чланак оствари, а што је укинут, тијем да су предадени потоњи заплети и да се утврђују пријатељски одношаји с Њемачком.

ПЕТРОГРАД, 7. Фебруара. — Спор руско-румуњски данас стишао ушљед објашњења измијењених између објив влада.

КАИРО, 7. Фебруара. — 400 официра отпуштенијех услед смањења буџета, недобивши плате која им се дугује, начинише велику демонстрацију, нагрдише кедива, ранише Хубзр-пашу Војска растјера узбуњене.

БЕЧ, 9. Фебруара. — Пуковник Темел полази данас на Цетиње. — Цар је јуче потписао уговор руско-турски. — Влада румуњска издаде је наредбу, да се трупе румуњске повуку из Араб-табије. — Бугари злоставише грчког архиепископа у Једрену. Тотлебен обехао, да ће оштро казнити кривце.

О Г Л А С И.

A V I S.

ASSOCIATION COMMERCIALE RUSSO-ORIENTALE demande dans toutes les villes de l'Orient des agents et correspondants pour le placement des produits russes. — Adresser les offres détaillées à M. M. Reischer à Odessa

(1—3)

ТРАЖИ

се на Цетињу удобан стан су три или четири коморе, кужином, стајом за дрна, и пространијем двориштем.

Понуђачи нека се пријаве администрацији овога листа.

(1—3)